

Handläggare
Camilla Jansson
Telefon: 0850847998 49 145

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 24 augusti 2021

Ärende 6

Yttrande över remiss av skrivelse om kartläggning av antisemitism i skolan

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 2021/451

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *skrivelse om kartläggning av antisemitism i skolan* av Rashid Mohammed och Sara Stenudd, båda (V), till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Malmö stad har nyligen släppt en rapport om antisemitism i skolan. Rapporten ”Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap” beskriver att majoriteten av judiska barn i Malmö har blivit angripna fysiskt eller verbalt på grund av deras judiska identitet. Detta skapar en otrygghet hos eleverna som inte vågar visa sin identitet öppet på grund av rädsla för att bli utsatta för hatbrott i skolan. Rapporten beskriver även att Malmös lärare inte har den kunskap och de metoder som krävs för att motverka antisemitism bland barn och unga i skolan. I rapporten finns även ett stycke som behandlar vuxenutbildningen och där har rapportskrivaren inte sett ett lika stort problem med hot och våld men väl ett glapp i kunskapen om judendom, judar och staten Israel.

I skrivelsen lyfter författarna vikten av att genomföra motsvarande kartläggning i Stockholms förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och vuxenutbildning samt att det tas fram en långsiktig handlingsplan.

Kommunstyrelsen beslutade den 19 maj 2021 att Stadsledningskontoret tillsammans med utbildningsförvaltningen ska genomföra en kartläggning av antisemitismen i Stockholms för-, grund-, och gymnasieskolor. Vuxenutbildningen lämnades utanför detta uppdrag.

Arbetsmarknadsförvaltningen lyfter i detta svar hur vuxenutbildningen arbetar för mänskliga rättigheter och likabehandling utifrån stadens styrdokument.

Bakgrund

Malmö stad har nyligen släppt en rapport om antisemitism i skolan. Rapporten ”Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap” beskriver att majoriteten av judiska barn i Malmö har blivit angripna fysiskt eller verbalt på grund av deras judiska identitet. Detta skapar en otrygghet hos eleverna som inte vågar visa sin identitet öppet på grund av rädsla för att bli utsatta för hatbrott i skolan. Rapporten beskriver även att Malmös lärare inte har den kunskap och de metoder som krävs för att motverka antisemitism bland barn och unga i skolan. I rapporten finns även ett stycke som behandlar vuxenutbildningen och där har rapportskrivaren inte sett ett lika stort problem med hot och våld men hos vissa elever identifierat en bristande kunskap om förintelsen, antisemitism, judendom, judar och staten Israel. Rapportskrivaren föreslår att det kan finnas anledning att utveckla material om Förintelsen, antisemitism och judar som är anpassade för SFI och Komvux, samt att lärarna kan behöva utbildning för att möta svåra frågor som kommer upp i klassrummen.

Stockholm stads kommunstyrelse beslutade den 19 maj 2021 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att, tillsammans med utbildningsnämnden, kartlägga antisemitismen i Stockholms stads förskolor, grundskolor och gymnasier. Vuxenutbildningen lämnades utanför det uppdraget.

Enligt skollagen (2010:800) ska vuxenutbildningen förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Läroplanen (Lvx12) fastslår att vuxenutbildningen ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska inom vuxenutbildningen utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans ska bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Stockholms stad ska, enligt stadens vision, vara en stad fri från

diskriminering och staden arbetar för allas rätt till utbildning, bostad och arbete. I enlighet med styrdokument i staden ska Stockholms stad säkerställa respekt för mänskliga rättigheter i den egna verksamheten och ta ansvar för de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig till. Staden ska utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt, icke-diskriminerande och tillgängligt arbetssätt.

Det så kallade bildningsuppdraget genomsyrar alla delar av Stockholms stads vuxenutbildning. Det vill säga, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, lärvux, utbildning i svenska (SFI) samt yrkeshögskola. I bildningsuppdraget ingår jämställdhet, etiska perspektiv och hållbarhet. Enligt den nationella kursplanen för SFI ska ”Eleven ges möjlighet att utveckla sin interkulturella kompetens genom att reflektera över egna kulturella erfarenheter och jämföra dem med företeelser i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv i Sverige.”

Varje skola och förskola ska enligt skollagen årligen upprätta en plan över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling och trakasserier av barn och elever. Genom diskrimineringslagen finns också krav på en likabehandlingsplan. Skolor brukar därför slå ihop de två planerna till en: Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen ska bygga på en kartläggning av situationen på skolan och ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som ska genomföras under året. Det innebär att alla skolor måste arbeta mot bland annat rasism. Skolorna ska årligen utvärdera planen, göra en ny kartläggning och upprätta en ny plan. Varje skola har således en unik plan mot diskriminering och kränkande behandling. I Stockholms stad finns det 15 upphandlade leverantörer av vuxenutbildning samt vuxenutbildning i egen regi på sammantaget 70 skolenheter. Staden kommer under hösten 2021 ha en kompetenshöjande insats med två heldagar för rektorer inom vuxenutbildning där arbetet mot diskriminering och kränkande behandling kommer att vara i fokus.

Staden har dessutom identifierat ett antal områden inom mänskliga rättigheter där extra fokus behöver läggas. Nationella minoriteter är ett sådant område.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) ska kommuner skydda och främja nationella minoriteters språk och kulturer genom ett grundskydd. Det innebär bland annat att Stockholms stad ska:

- Skydda och främja de nationella minoritetsspråken och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige
- Informera de nationella minoriteterna på lämpligt sätt om deras rättigheter när det behövs Ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben i samverkan med Vuxenutbildning Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *skrivelse om kartläggning av antisemitism i skolan* av Rashid Mohammed och Sara Stenudd, båda (V), till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

I en skrivelse till arbetsmarknadsnämnden efterfrågar Rashid Mohammed (V) och Sara Stenudd (V) en kartläggning av förekomsten av antisemitism i Stockholms skolor. Utifrån den rapport som nyligen lades fram av Malmö stad finns anledning att tro att situationen för elever i Stockholms skolor liknar den i Malmö. Motionärerna anser att arbetet mot rasism i skolan måste prioriteras och vara långsiktigt. De anser att lärare och skolpersonal ska ges kontinuerlig och systematisk utbildning inom området.

I skrivelsen lyfter Mohammed och Stenudd vikten av att genomföra motsvarande kartläggning i Stockholms förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och vuxenutbildning samt att det tas fram en långsiktig handlingsplan. Skrivelsens förslag omfattar förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och vuxenutbildning. Arbetsmarknadsförvaltningens svar gäller vuxenutbildning.

Skrivelsens författare påtalar att det är oacceptabelt att barn och unga inte är trygga i skolan. Med bakgrund i Malmörapportens beskrivning av läget anser de att staden ska agera och prioritera att en liknande kartläggning av situationen för judiska elever görs även i Stockholm. Dessutom föreslår de att det, utifrån kartläggningens resultat, tas fram en långsiktig handlingsplan.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen lämnades utanför uppdraget om kartläggning av antisemitism i stadens skolor.

Utifrån stadens styrdokument om mänskliga rättigheter och likabehandling arbetar förvaltningen dock löpande för att öka kunskapen om nationella minoriteter och de olika

diskrimineringsgrunderna.

Arbetsmarknadsförvaltningen utgår ifrån att minoritetsgrupper är utsatta även i Stockholms stad och delar uppfattningen om att diskriminering i alla dess former inte ska förekomma på någon av stadens skolor. Arbetsmarknadsförvaltningen inväntar stadsledningskontorets och utbildningsförvaltningens kartläggning av antisemitismen i skolan för att sedan utvärdera vad som kan vara värdefull input till vuxenutbildningens arbete mot diskriminering.

Därutöver ser arbetsmarknadsförvaltningen vikten av att vuxenutbildningen löpande höjer både lärares och elevers allmänna kunskapsnivå om Sveriges nationella minoriteter i enlighet med stadens styrdokument vilket ökar medvetenheten och främjar ett normkritiskt förhållningssätt.

Forum för levande historia (FLH) har tagit fram ett material som är anpassat för vuxenutbildningen. Materialet behandlar bland annat förintelsen, antisemitism och antiziganism. En del lärare inom vuxenutbildningen använder sig redan till viss del av material från FLH och det nya och anpassade materialet kan ytterligare underlätta undervisning och diskussion i klassrummet.

Enligt läroplanen för vuxenutbildningen ska ”alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling aktivt motverkas”. Skolor har därmed en skyldighet att rapportera till staden när det uppmärksammas att individer eller grupper upplever att de utsätts för diskriminering i någon form.

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar enligt stadens styrdokument mot diskriminering och antisemitism och är angelägen om att inte tappa fart i det viktiga arbetet.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Bilaga

1. Remiss: Skrivelse om kartläggning av antisemitism i skolan

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, arbetsmarknadsdirektör	2021-08-31
Karin Eriksson-Bech, utvecklingschef	2021-08-31